

۲۰۱۷/۰۶/۲۱

نظر محمد مطمئن

ولسمشره زما اتل يې، زما ورک غازي امان الله خان يې!

ولسمشره درې شلې او لس کلن شي، د ولس د زړه خبره دي وکړه، مور درسره ولاړ يو، مور دې ملاتړې يو، مور دي عسکر او ملگري يو، مور دي امر منلو ته حاضر يو.

خو! ژمنه وکړه، چې قول او عمل به دي يو کوي، په خبره به دي دريږي، شاته کيږي به نه، ولس ته به دوکه نه ورکوي.

ډير خوشاله شوم چې ستاسي له خولې اورم چې وايي د اعليحضرت شاه امان الله خان غازي نيمگري فصل به بشپړ کوم، مور دي په پوره امانت داري ملگري يو.

خو! د افغانستان او نړۍ تاريخ ليکي چې غازي امان الله خان له انگرېز بنکيلاک څخه ازادي واخيستله، او بيا يې له هيواد د انگرېز پوځ د ايستلو لپاره جهاد اعلان کړ، افغان ولس ورته د غازي لقب ورکړ. غازي امان الله خان واک ته له رسېدو سره سم د خپلواکۍ اعلان وکړ، د وطن خپلواکۍ غازي هرې ستونزې او ننگونې منلو ته چمتو کړی و.

د حکومت مشره! تاريخ ليکي چې د مخکيني ولسمشر حامد کرزي، د اوسني ولسمشر غني، د پخواني ولسمشر برهان الدين رباني، د پخواني ولسمشر صبيغت الله مجددي، د شمال ټولوالي د گردو مشرانو او قومندانانو او ځينو نورو افغان مشرانو په ملگرتيا او غوښتنه امريکايي پوځيان افغانستان ته راوغوښتل شول، او افغانستان يې د بهرنيو پوځيانو په واک کې ورکړ.

دلته يو لوی توپير وليدل شو، غازي امان الله خان د هيواد ازادي واخيستله او تاسي بناغلو د هيواد ازادي خرڅه کړه. د حکومت مشره! تاريخ ليکي چې د افغانستان ولس د امريکا او ناتو سره د نانډوله امنيتي تړون مخالف وو، او که غازي امان الله خان ژوندی وای، هغه به يې هم مخالفت کاوو، مگر تاسي بناغلي واک ته د رسېدو په دوپمه ورځ دغه ننگين له شرمه پک تړون لاسليک کړ، چې نن يې اضرار هر لوی او واړه افغان ته رسېږي. غازي واک ته له رسېدو سره اول کار د ازادۍ اعلان وکړ، او تاسو هغه تړون لاسليک کړ چې ستاسي د تيم نژدې غړی، دماليې وزير اکليل حکيمي هغه وخت ويلي و چې دا تړون زموږ په گټه نه دی!

دلته يو لوی توپير تاريخ ليکي چې غازي امان الله خان له يرغلگرو انگرېزانو سره د هر ډول امنيتي تړون مخالف وو، مگر تاسي د هيواد نه پوځي او هوايي اډې (د کابل هوايي ډگر، د بگرام هوايي او پوځي اډه، د مزار شريف هوايي ډگر، د جلال اباد هوايي ډگر، د گردېز پوځي اډه، د کندهار هوايي او پوځي اډه، د هلمند هوايي او پوځي اډه، د شينډند هوايي او پوځي اډه او د هرات هوايي ډگر) امريکا ته د افغانانو د وژلو په موخه په واک کې ورکړي، او تر څو له دې ځايه منځني اسيا، چين او روسيه هم د امريکا له تهديد سره مخ وي.

تاريخ به دا هم وليکي چې تاسي (ډاکټر غني) او مخکيني ولسمشر حامد کرزي د شاه امان الله خان غازي د ننگ مډالونه په ډير تيب سره باندی د بهرنيو پوځيانو د قومندانانو په اوږو ورتومبل، هغوی چې زموږ په هيواد کې د افغان ولس په ضد جگړه کوي.

د لويديز له عینکو، د لويديز له غوښتنو سره سم، د ميرمنو د حقونو په برخه کې ستاسي او ستاسي د ميرمنې ځانگړي هڅې فوق العاده دي، چې تاريخ به داهم وليکي.

تاريخ ليکي چې د مخکيني ولسمشر کرزي ميرمن کله هم د افغان دود او کلتور مخالف حجاب کې حتی د ميرمنو په ټولنه کې هم ونه ليدل شوه.

د حکومت مشره! دلته تاسي هم دا امتياز لرئ، چې ميرمن رولا غني په کابل کې د سرو او کله د ميرمنو په لويو غونډو کې، او کله چې تاسي ته د ارگ چارې سپارل کيدی، په اوږدو لويو کابلي کاليو کې ليدل کيږي، هغه چې پخوا يې د لويديځ جامه درلودله.

غازي امان الله خان چې پوه شو چې ولس ورڅخه فاصله ونيوله، هغه د خپل ولس په وړاندي جگړه ونه کړه، د لوی کندهار او غزني خلکو د هغه د ملاتړ لپاره وسلې را واخيستلي، مگر غازي امان الله خان ورته وويل چې د واک د ساتلو په خاطر خپل افغان ولس نه شم قرباني کولای.

د پاڼو شميره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼه: دليکنې دليکنېزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خپر و لولۍ

غازي امان الله حتی د حبيب الله خان کلکاني (بچه سقاو) په مقابل کې هم د لوی کندهار او غزني د خلکو له قربانيو څخه ډډه وکړه، او د افغان وژلو دسيسي ته يې دوام ور نه کړ.

تاريخ به وليکي چې تاسي د نيم حکومت (۵۰٪) واک د ساتلو لپاره په تيرو دريو کلونو کې دواړو لورو (حکومت او طالبانو) ته په لسگونو زرو افغان ځوانان او ماشومان د خپل واک ساتلو لپاره قرباني کړل.

مور په خپلو پورته ژمنو دريږو، که تا د غازي امان الله خان له کارونو يو هم وکړ، لومړنی او يا وروستی، داچې امريکايي پوځيانو ته له هيواده د وتلو جرئت وکړئ او يا خو د خپل لږزیدلي واک لپاره د افغان بچيانو سرونه قرباني نه کړئ، د پرديو هيوادو د گټو لپاره د افغان ميرمني په نېمه شپه کې په ژړا نه کړئ.

د حکومت مشره! د نړۍ او هيواد گردو تاريخونو ليکلي چې خدای بخښلی موسی شفيق د شوروي پلوی افغان کمونستانو لخوا له دي امله شهيد کړلای شو، چې هغه د هيواد په ازادي مين لومړی وزير وو. شفيق د خپل هيواد له دوديز تعليمي نظامه نړۍ ته ووت، تمدن يې وليد، بېرته راغی همدې ځوار ولس ته، د همدې ولس له ارزښتونو لپاره يې مبارزه وکړه او پای يې قرباني هم شو.

موسی شفيق چې په ۱۹۷۲ کې د ظاهر شاه له خوا د لومړي وزير په توگه وټاکل شو، ايران سره د اوبو او پاکستان سره د پولې په څېر لانجمنو موضوعاتو ته يې لاس واچاوه. شفيق زړور رهبر و، د سختو تصميمونو جرئت يې درلود.

ولسمشره، پوهېږو، ته چې د امريکايانو يوه رنده بمباري نه شي غندلې؛ نو د امنيتي تړون د الغا بحث به چېرته پورته کړای شي؛ خو شفيق داسې نه و، شفيق سختې پرېکړې کولې، شفيق چې ايران سره د اوبو رېږه حل کړه، هغو عناصرو په کابل کې شفيق ته د اوبو خرڅوونکي خطاب کاوه، چې نن ستا په غېږ کې ناست دي او ټول نظام يې په ولکه کې دی.

د حکومت مشره! فکر مه کوه چې د خلکو تاريخ هير دی، تاريخ لوستل شوې او راتلونکی تاريخ ليکل کيږي. ۲۳م روژه مات (۲۸ غبرگولی ۱۳۹۶/۱۸ جون ۲۰۱۷) ته ارگ ته د مدني ټولنو استازي ورغوبتل شوې وو، د حکومت مشر ورته وويل چې: «د غازي امان الله خان او موسی شفيق ناتمام د هيواد د پرمختگ څپرکې به بشپړوم.»

ډاکټر غني ونشو ويلای چې د غازي امان الله خان او موسی شفيق د هيواد په ازادۍ او خپلواکۍ مينو افغانانو په قدم به قدم ږدو او هيواد به له پرديو بهرنيو پوځيانو خلاصوو.

د حکومت مشره! سوله اړينه ده، د بهرنيو پوځيانو په شتون کې سوله ستونزمنه ښکاري، ښه به وي چې سولې ته د رسيدو په اساسي او بنسټيزو شرايطو فکر وکړئ. که رښتوني سوله دي وکړه، زما اتل يې، زما ورک غازي امان الله خان يې.

حکومت مشره! کله چې داسې وخت راشي چې ستاسي وخت او ورځ نور په کابل کې نه تيریږي، او بېرته امريکا ته ځئ، بيا به د سولې چانس ونه لری، هغه وخت به ارمان کول کومه گټه هم ونلري، او داهم ياد ولری، چې طالبان د دې خاورې بچيان دي، او هغه به يوه ورځ خامخا د خپل ولس د غوښتنو سره سم ښارونو ته راځي.

د حکومت مشره! د کابل پوهنتون د ديوال په قرارداد کې هم د لکونو ډالرو د فساد له امله ويل کيږي هغه وخت کې ستاسي د فساد دوسيه لويې څارنوالي ته ليرل شوې وه، چې د امريکا سفارت د مداخلې له کبله هغه همهلته ورکه شوه، او بيا چې تاسي واک ته ورسيدلې، هغه څارنوالان د يادې فساد دوسيې قرباني او له دندو وشړل شول.

حکومت مشره! تاسي وويل چې: «په تېرو لسو ورځو کې مې له ۳۰۰۰ هېوادوالو سره وکتل.»

يعني په يوه ورځ کې مو له ۳۰۰۰ کسانو سره کتلې، که مو له هر کس سره جلا جلا ليدلې وي، او هر کس ته مو لس دقيقې وخت ورکړی وي، نو په يوه ورځ کې مو ۳۰۰۰ دقيقې خبرې له خلکو سره کړي چې هره ورځ پنځوس ساعته يواځې تاسي ولسي خلک ليدلې، داچې نور مو څو ساعته کار کړي، که هغه وخت هم ورزيات کړو، نو ستاسي کاري ورځ تر ۵۰ ساعته اوږي، حال داچې د نړۍ په ټولو هيوادو کې کاري ورځې ۸، ۱۲، ۱۸ ساعته وي، او شپه او ورځ بيا ۲۴ ساعته کيږي.

او يا دا چې په ډله بيز ډول مو له خلکو سره ليدلې، بيا خو نو يواځې تاسي خپلې خبرې ورته کړي، د هغوی نظريات به مو ډير لږ او يا خو نه وي اوريدلې، که ډله بيزه ليدنه وي، بيا نو په يوه ورځ کې سړی لسگونو زرو کسانو ته هم وينا کولای شي.

د پاڼو شمېره: له 2 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دلېکنې د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په څير و لولئ

د حکومت مشره! تاسي وويل چې: «زه دلته د بنځو، ځوانانو او بېوزلو په رايو راغلی يم او هېچا سره شخصي مناسبات نه لرم، د افغانستان دښمنان يو قوي دولت نه غواړي، د افغانستان قوي ټولني لپاره قوي دولت په کار دی او ژمنه کوم چې د کابل ښار ټول بند سرکونه به خلاصوم، خو تاسي به راسره دريږئ.»

دابه درسره ومنو چې تاسي ته نږدې ۲ ميليونه خلکو رني رايي درکړي، مگر تاسي ته د رايه درکونکو بنځو، ځوانانو او بي وزلو په رايو ولي له ډاکټر عبدالله سره معامله وکړه، تاسي خپله قوي حکومت ونه غوښت او حکومت مو وويشي، په لوی لاس مو سهامي شرکت ورڅخه جوړ او يو کمزوري دولت مو تشکيل کړ.

حکومت مشره! ودي ويل: «کله چې جمهور رئيس شوم تاسي داسي تصور کولای شوای که د تورخم لار بنده شي کابل کې دي خلک ډوډی پيدا کړای شي؟ ما دوه کاله منځنی اسيا سره د اړيکو په جوړولو کار وکړ، کله چې د تورخم دروازه تر مياشت ډېره بنده وه، په مونږ يې يو فيصد اغېزه هم ونکړه. دا زمونږ د اقتصادي خپلواکۍ او ښېرازۍ ثبوت دی.»

مگر تاسي ته لکه چې د سوداگري وزارت کارکوونکو نه دي ويلي چې د طالبانو د نظام پر مهال پاکستان په افغانستان اوږه بند کړل، طالبانو له ترکمنستان سره هوکړه ليک لاسليک کړ، هغه کال غنم او اوږه دومره زيات وو، چې تر بل هر کال ارزانه وو.

مگر تاريخ داهم ليکي، چې ستاسي په وخت کې پاکستان د تورخم دروازه رسمي پرانيستله، ستاسي په وخت کې پاکستان د چمن دروازه رسمي کړه، ستاسي په وخت کې پاکستان د بولډک د کليو سر شمېرنه وکړه، ستاسي په وخت کې د ډيورنډ په کرغېرنه ليکه خندق وايستل شو، او دافغانستان لورته پري اغزن تار هم ولگول شو.

ستاسي په وخت کې پاکستانې چورلکو او پاکستانې پوځيانو د افغان پوځيانو سره په گډه د ننگرهار په ځينو سېمو کې جنګي عمليات وکړل، ستاسي په وخت پاکستان ته استخباراتي معلومات ورکول شول، او ستاسي په وخت کې پاکستان ته افغان پوځيان د روزني لپاره واستول شول.

حکومت مشره! د منځنی اسيا اړوند خبرې هغه وخت کوه چې د روسانو او امريکا اړيکې سمې شي، تر څو چې د روسانو او امريکا اړيکې کرکيچني وي، نه ښکاري چې تاسي ته دي په منځنی اسيا کې ښه راغلاست وويل شي.

ولسمشر غني وويل: «دوه کاله مخکې د نظام د بقا سوال مطرح و. ټولو د سقوط نارې وهلي. ايا چا دا ويل چې ملي ځواکونه به هېواد وساتي؟ د گردې ميزونو خبرې مو در په ياد کړې. نړی له افغانستان څخه د تېښتې په حال کې وه. ايا چا دا اټکل کولی شو چې مونږ به له وارسا او بروکسل کنفرانسونو ۱۵ مليارده ډالر راوړو؟ دښمن دا نشي زغملی.»

حکومت مشره! پوهيږي چې د امريکا درانه له شره ډک لاسونه درباندي پراته دي، که نه د ولسي جرگې هغه خبره دريادوم چې د روښنايي غورځنگ ستر لاريون ارگ ته نږدې وو، د ولسي جرگې وکيل وايي چې له ويري مو ضعف کړی وو. او د تېښتې لاره مو لټوله، مگر د امريکا سفارت ډاډ درکاوو. اوس هم چې د امريکا سفارت، امريکايي پوځيان درسره نه وي، کيدای شي، ستاسي نظام ډېره بقاء ونه لري.

د کندز دوه ځله سقوط مو له ياده وتلی، د هلمند له موسی کلا څخه د افغان عسکرو د لواء شاته کېدل او وسايل يې طالبانو ته پاتې کېدل مو له ياده ووتل، د بدخشان ۲۰۰ تنه پوځيان چې طالبانو ته له خپلو وسلو او مهماتو سره تسليم شول، له ياده مو ووتل، د هملند، ارزگان او فراه د مرکزونه محاصره چې بيا امريکايي الوتکو ماته کړه، او له ياده مو وتلي چې په همدې اونۍ کې طالبانو د ارگ څخه نږدې ۲۵ کيلومتره ليرې ستا د پلرني ټاټوبي لوگر څخه کابل ته لويه لاره کې ولاړ او په ساعتونو يې هلته تالاشي کوله.

د نړيوالو خپلواکو ادارو، د امريکايي مشهورو ورځپاڼو او سيگار راپورونه مو لکه چې له ياده ووتل، چې د هيواد ډېره خاوره د حکومت له واکه وتلي ده.

له وارسا او بروکسل غونډو چې هر څومره ډير ډالر تاسي ترلاسه کوئ، هغه يواځې د افغان ولس د وژلو لپاره درته راځي، دا نو د ننگ نه، بلکې د پېغور خبره ده، چې د خپل ولس د وژلو لپاره له امريکا او ناتو پيسې ترلاسه کوئ، او بيا فخر هم کوئ، کاش چې همدا پيسې مو د سولې په لاره کې لگولي وای.

تاسي وويل چې: ((دېر ځوانان مې و گومارل، ماته داسې اداره په ميراث پاتې وه چې د خدمت فرهنگ پکې نه و.))

د حکومت مشره! کوم ځوانان؟ هغه چې په بهرنيو هيوادونو کې يې زده کړې کړي، او له راتگ وروسته به خامخا د کوم هيواد سپارښتنه د دندې اخيستلو لپاره ولري، مور ډيری داسې د ماسټري او دکتورا ځوانان لرو، چې د دندې د نه پيداکيدو او مياوسې له امله غير مسلکي کارونه کوي.

د پاڼو شمېره: له 3 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دلپکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په ځير و لولئ

د حکومت مشره! تاسي د کندهار، هلمند، زابل، ارزگان هغه ځوانان راته وښايست چې د لياقت پر بناء مو دندې ورکړي دي.

او رښتيا هم تر ټولو ډير خدمت دي د ځوانانو په برخه کې دا وکړ چې نږدې دوه لکه ځوان افغان استعدادونه ستا دواک په وخت کې له هيواده وټنښتېدل.

او يو ميليون افغانانو ته د کار پېداکولو پر ځای دي، تر يو ميليون زياتو افغانانو څخه دندې واخيستلي.

ولسمشر وويل چې: ((ملي يووالی مو تر بريد لاندې دی، ملي يووالی و ساتی او خلک مه ناامیده کوئ.))

د حکومت مشره! د ملي يووالي بنسټونه يو ځل د ډاکټر نجيب الله وخت کې ړنگ شول، چې قومي مليشې يې جوړي کړي، د شمال په استازيتوب يې د قومي مليشو مشر ستاسي لومړی مرستيال عبدالرشيد دوستم او په جنوب کې د قومي مليشو مشر يې ستاسي د هلمند د جگړې اوپراتيفي مشر جبارخان وو.

دادي تاسي هم د ملي يووالي بنسټونه ونړول، حکومت مو په دوو برخو وویشی، نېمه حکومت مو شمال ټلوالې ته وباڅښه، او نيم حکومت مو د نورو قومو په منځ کې وویشی، چې دي ډول د سياسي ویش او سياسي معاملي حکومت ته کله هم د ملي يووالي حکومت نه ويل کيږي.

ستاسي د متوازن انکشاف دعوي اړوند يواځې د پکتيا د مچلغو بند درته يادوم، چې ولي مو د هغه بند پروژې لغوه کړه، او داچې د پکتیکا يادونه مو وکړه، کومې پروژې هلته شوي او يا تر لاس لاندې دي؟

د چين سره د بنو اړيکو مور منو، خو د لوگر د عينکو د مسو قرارداد چې کلونه پرې تير شوي، ولي چينايي انجنيرانو ته د کار کولو اجازه نه ورکول کيږي، ولي ورته امنيتي ستونزې جوړيږي، دا څه ډول بنه روابط دي، څه ډول اقتصادي پرمختگ دی، چې قرارداد شوي د هيواد په کچه لويه پروژې نه پيل کيږي او دنورو پروژو په اړه راته ويل کيږي.

او د چين هيواد د بهرنيو چارو د وزير وروستی څرگندونې دادي چې افغانستان ته د امريکايي زياتو پوځيانو ليرل په سېمه کې کړکيچ زيروي، د سولې په مخ کې خنډ جوړيږي.

او حکومت مشره! هغه د هند څخه راتلونکی اورگادي ولي معطل دی، څه پېښه وشوه، چې هغه يوځل راتگ وشو، او بيا افغان سوداگرو ونه ليدی؟

او حکومت مشره! هغه د چاپهار بندر څنگه شوه، هلته د افغان سوداگرو مالونه څه شول؟

او حکومت مشره! هغه د سالنگ دويم ټول، د اقيني بندر او ټوټاپ پروژې څه شوي؟

او حکومت مشره! د مخابراتو ۱۰ سلنه محصول دچا جیبونو ته لويږي؟

او حکومت مشره! د ننگرهار، هرات، شيرخان بندر او هرات د گمرکونو غلا شوي پيسې د کومو چارواکو ترمنځ ويشل کيږي.

د پاڼو شمېره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دلپکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په ځير و لولئ